

OSTENEALA PENTRU SUFLET SĂ NU ÎNTÂRZIE!

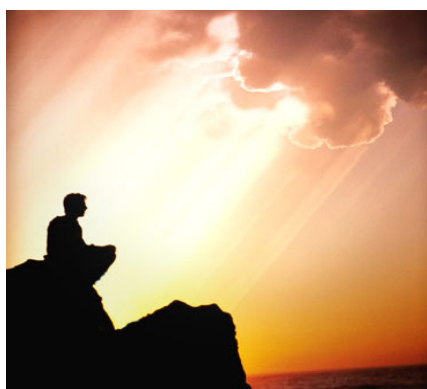

Weariness for soul not to be too late

Ana SOFRONI

Abstract: *The author focuses on the meaning and importance of spiritual and moral education of each individual, which really is a cultivation of the spirit, which helps us to form a particular value of spiritual, ethical and aesthetic system. In our aspiration for perfection we relate to God, divine being.*

„Gîndește-te la Dumnezeu mai des decît respiri”.
(Sextus)¹

Sîntem cu toții făcuți din trup și suflet. Sîntem o îmbinare tainică a materialului și spiritualului, căci așa ne-a creat Dumnezeu. Și noi cu bună știință trebuie să ne îngrijim atît de partea materială, cît și de cea spirituală a ființei noastre.

Trupului, cu specificul lui material care-l face vizibil, noi de obicei îi acordăm cu mult mai multă atenție, decît sufletului invizibil: totdeauna avem grijă să fim sănătoși trupește, să nu slăbim de puteri, luăm hrana la timp. Indivizii mai generoși adesea

chiar întrec măsura, oferindu-i trupului din abundență bunătăți peste bunătăți. Dereglările fiziologice și îmbolnăvirile ce apar destul de des din această cauză, împătimiții caută să le pună pe seama altor pricini, într-atît de mare este „mila” lor față de trup. Și iată că pasiunea exagerată pentru confortul material îl sărăcește pe om sufletește din cale afară de mult: sufletul lui, nealimentat la timp, slăbește, se subțiază ca ața, cade în paragină și într-o pustiire îngrozitoare. Începe așa zisa viață

¹ *Maximele Părinților: sfaturi înțelepte pentru o viață creștină. Studiu introd. și trad.: Ioan I. Ică jr. Sibiu: Deisis, 2010, p. 63.*

fără suflet, cînd la toate din jurul său un asemenea individ privește cu ochi reci, cu inima împietrită, cînd i se iscă diferite boli ca să-i macine trupul, căci sănătatea acestuia depinde, mai întîi de toate, anume de sănătatea sufletului, iar el iată că a ajuns să sufere; cînd necazurile, parcă căzute din senin, se țin lanț de individul neputincios.

Multă lume, mai devreme sau mai tîrziu, se dumirește de gravitatea unei atare situații. Abia atunci oamenii se întorc hotărît cu fața înspre cele duhovnicești, căutînd scăpare la Dumnezeu. Dar cîtă osteneală îți mai trebuie ca, după un timp îndelungat de desfătări mult distrugătoare pentru sănătate, să reușești a-ți readuce sufletul la fireasca curățenie! Bineînțeles că mai rațional ar fi să-l ții în curățenie permanent, nici pentru o clipă să nu-l lași de izbeliște ca să fie stăpînit de vrăjmașul viclean, ci să-l întărești sîrguincios cu cele ce-i sînt lui, sufletului de viață dătător, folositoare. Avîndu-ți sufletul bine îngrijit, îți duci traiul mai ușor și poți înainta mai sigur spre desăvîrșire duhovnicească.

Se cere a spori atenția față de suflet îndată de cum vrăjmașul pornește atacurile sale insistente asupra ființei omenești. Din învățăturile credinței creștin-ortodoxe aflăm că aceasta, de fapt, se întîmplă cu începere de la vîrsta de 7 ani. Deci și apărarea de răutăți trebuie să nu întîrzie. Cu cît mai devreme acestora li se va da riposta cuvenită, cu atît mai lesne va fi să scape omul de ele. Măsurile adecvate luate la timp sînt cheazășia oricărui succes. Oricine știe asta, că e învățătură bună, însă nu oricine o aplică în mod practic, procedînd așa fie că din indiferență, fie că din lenevie, fie că din alte motive puțin serioase. Importanța majoră a celor de suflet ziditoare exclude hotărît o asemenea atitudine, pentru a evita la timp adumbririle sumbre.

La început, părinții sînt aceia care îl feresc pe copilul lor de cele rele. De la părinți pornesc sfaturile necesare și exemplele demne de urmat în aspect moral-creștinesc. Mama, tata, adesea și buneii, îl deprind pe copil cu Biserica, îl fac să se mărturisească cît mai des, îi vorbesc despre prezența lui Dumnezeu între noi. Asemenea măsuri, aplicate cu iscusință și suficientă străduință, duc treptat la transformarea obișnuinței în necesitate conștientizată. E anume ceea ce mai tîrziu le ajută tinerilor să înfrunte cu mai multă ușurință ispitele și greutățile care le ies în cale. Aceasta va fi și situația cînd ei, tinerii, se vor simți bine pregătiți pentru procesul de autoinstruire moral-creștinească, pe care e necesar să-l aplice fiecare vrednic creștin pe tot parcursul vieții sale.

Dar care ar fi punctele de sprijin în ceea ce privește menținerea sufletului în curățenie? Mai întîi de toate, aceasta este *lupta contra mîndriei*. E bine să știe fiecare

cîtă stricăciune aduce sufletului *mîndria*. Omul mîndru e iubitor de sine și îngîmfat, nevoie mare. E egoist și invidios și-i socotește de nimic, în raport cu dînsul, pe cei din jurul său. Cu obrăznicie îndrăznește să creadă că el însuși este izvorul tuturor succeselor sale. Și astfel greșește grozav, fiindcă într-adevăr *absolut nimic nu se face în viața omenească fără voia și puterea Domnului* (Ps. 126, 1-2). Prin felul său de a fi, cel mîndru se pomenește îndepărtat și de semeni, și de Dumnezeu. O asemenea situație e foarte gravă, dar de evitat se poate. Sfatul creștinesc aici e următorul: nimeni să nu-și atribuie merite exagerate la obținerea succeselor frumoase, ci fiecare să recunoască că ele se datorează numai și numai ajutorului primit de la Dumnezeu, iar persoana prin care succesele vin, să nu se creadă pe sine superioară față de alții, ci cu bucurie să-i mulțumească Domnului că El a înzestrat-o cu darul de a fi lumii de folos. Avem în acest sens sfaturile atîtor părinți duhovnicești! Unul din ele e următorul: „...*să deschizi front de luptă împotriva mîndriei... , care ne desparte de Dumnezeu*”². sînt cuvinte sfinte, să nu le punem la îndoială pentru nimic în lume!

Adesea cei tineri se pomenesec afectați de *dorința întîietății*, se rup în fel și chip ca să fie anume ei primii în toate celea, fie că e vorba de o evidențiere cu fapta, sau de o mențiune oarecare, sau de a fi servit cu ceva ș.a.m.d. La unii ca aceștia foarte devreme încearcă să prindă putere simțul egoismului, care nicidecum nu poate conviețui cu sentimentul dragostei față de aproapele. Cel egoist are sufletul încărcat și de invidie, și de ură, și de nedreptate, și de multe alte vicii. De dînsul nu se mai prinde nici modestia, nici sficiunea, el nu este capabil de a gîndi și judeca în mod obiectiv, pe cînd Domnul pune mare preț pe asemenea calități, arătîndu-ne prin Sfintele Scripturi că îi iubește mult pe oamenii smeriți, modești, retrași și că ei sînt aceia care vor primi la a doua judecată răsplata cea mare. Iată ce le promite Dumnezeu: „*Dar mulți din cei dintîi vor fi pe urmă, și cei de pe urmă vor fi întîi*” (Mt. 19, 27-30). Același sens îl aflăm și în cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, redade de evanghelistul Luca: „*Căci oricine se înalță pe sine se va smeri; iar cel care se smerește pe sine se va înălța*” (14, 1-11). Hai, dar, să ne străduim să facem întocmai așa, cum ne îndeamnă învățătura creștinească, și atunci vom trăi cu adevărat frumos, cu demnitate, vom fi creștini mărinimoși. „*Căci faptul de a trăi nu stă în puterea noastră, dar acela de a trăi frumos stă în puterea noastră*”, ne povățuiește Părintele Sextus³.

Totuși, deloc nu e ușor să urmezi calea cea dreaptă, întru totul evitînd poticnelile și căderile, căci să greșești e lucru firesc pentru noi, păcătoșii. Piedicile de tot felul pot apărea și pe neprins de veste, așa încît uneori ți s-ar părea că cu nimic nu greșești, dar diferite uneltiri din partea vrăjmașului apar. Noi nicicînd să nu ne lăsăm înșelați de cel răuvoitor și răufăcător, ci *sincer să ne căim de orice greșeală am face, oricît de neînsemnată ni s-ar părea ea să fie, cît mai des să ne mărturisim păcatele părintelui duhovnic ca să luăm dezlegare de ele și cu conștiința trează să privim la tot*

2 PAISIE AGHIORITUL, cuviosul. Cuvinte duhovnicești. Vol. V: Patimi și virtuți. Trad. din limba greacă de Ieroschim Ștefan Nuțescu; Schitul Lacu-Sfîntul Munte Athos. București: Evanghelistos, 2007, p.55..

3 *Maximele Părinților*: sfaturi înțelepte pentru o viață creștină. Studiu introd. și trad.: Ioan I. Ică jr. Sibiu: Deisis, 2010, p. 61.

ce se întâmplă cu noi. Acestea sînt arme puternice ale credinței noastre, și ne-ar sta bine să le folosim într-o apărare nu doar ocazional, ci de fiecare dată cînd vom cădea în păcat. Ele, fiind noi căzuți în păcate, oricînd ne vor ajuta să ne ridicăm, deoarece sînt expresii ale gîndirii creștinești, bazate pe cuvîntul divin. Citim în psalmii lui David: „*Prin ce își va îndrepta tînașul calea sa? Prin păzirea cuvintelor Tale*” (Ps. 118, 9). Să înțelegem, dar, bine că cuvintele dumnezeiești ne dau putere de viață, ne fac să devenim tari din fire și luminați la minte, adică așa cum am fost zidiți de Domnul. Iar acel care ne umple sufletul de beznă, adică diavolul, la auzul lor ne slăbește din strînsoarea lui, fiindcă nu le suferă. Și atunci calea noastră se îndreaptă și se luminează. Bună povață în acest sens avem și de la Părintele Nil din Ancyra, care scrie într-o maximă în felul următor: „*Să fie în gura ta psalm de rugăciune, căci atunci cînd e chemat, Dumnezeu îi pune pe fugă pe demoni*”⁴. E o povață mereu binevenită pentru toate generațiile de creștini, ca și multe alte maxime de acest fel, create de părinți duhovnicești, „*ca instrumente pentru a inocula în om gînduri și sentimente menite să ducă la schimbarea vieții sale*”⁵. Așadar, instrumente bune avem, rămîne doar ca noi să ne înarmăm la timp cu ele și să dorim într-adevăr a ne schimba viața în mai bine, și atunci Bunul Dumnezeu le va rîndui pe toate în folosul nostru.

Venind cu pocăință la Dumnezeu, după săvîșirea faptelor rele, trebuie, totodată, și să-l făgăduim că mai mult nu vom greși. Astfel am da dovadă că toată voința ne-o orientăm spre cele bune, că ne decidem de apucăturile nedemne ce le-am avut pînă acum. Însă să nu uităm și de faptul, că făgăduințele ce le facem urmează a fi onorate de noi. Eschivările nu ar aduce la nimic bun, ci doar ne-ar îndepărta de Domnul, căci El așteaptă ca noi să ne conducem în viață de povețele din Psalmi, iar aici scrie: „*...împlinește Celui Preaînalt făgăduințele tale*” (Ps. 49, 15). De vom trece nepăsători pe lîngă asemenea cuvinte, ne-am putea pomeni înafara comuniunii cu Puterea divină, și atunci osteneala noastră pentru suflet ar fi în zadar.

Bun sprijin la îmbogățirea sufletească ne sînt și binecuvîntările Domnului asupra a tot ce noi facem. Creștinul trebuie să ceară binecuvîntare de la Dumnezeu înainte de începerea oricărui lucru. Ca să devină împreună cu Dumnezeu conlucrător la ceea ce urmează să înfăptuiască. Și atunci lucrul îi va spori, i se vor îndeplini și toate năzuințele, și de viață îndestulată va avea parte. Învățătură de binecuvîntare ne vine încă de la prorocul și împăratul David, care scrie cu cuvînt dumnezeiesc: „*Dumnezeule, milostivește-Te spre noi și ne binecuvîntează...*” (Ps. 66, 1). Apoi, repetînd cerința, ne arată că e necesar să fim insistenți înaintea Domnului, cerîndu-l binecuvîntări: „*Binecuvîntează-ne pe noi, Dumnezeule, Dumnezeul nostru. Binecuvîntează-ne pe noi, Dumnezeule, și să se teamă de Tine toate marginile pămîntului*” (Ps. 66, 6). Aici ni se descoperă de asemenea puterea cea mare a binecuvîntării dumnezeiești – de ea se vor înfricoșa toți vrăjmașii noștri, din toate cele patru părți ale lumii. Și vai de bieții oameni atunci, cînd ei nu o voiesc, fiindcă se lipsesc de sprijinul lui Dumnezeu, după cum aflăm dintr-un alt verset

4 Ibidem, p. 179.

5 Ibidem, p. 19.

de psalm: „...și n-a voit binecuvîntarea și s-a îndepărtat de la el” (Ps. 108, 16). Triste urmări mai au loc atunci cînd, din nechibzuință, omul face un asemenea pas. Ne putem încredința de asta din cuvintele Părintelui Arsenie Boca, care ne-a lăsat scris următoarele: „...ei silesc pe Dumnezeu să se retragă din ocrotirea lor, și așa apare stricătorul, cît nu mai poți scăpa de el. Și pe mulți îi mănîncă de vii”⁶.

Pentru nespusa milostivire pe care o revarsă Dumnezeu asupra noastră, noi avem datoria să-l arătăm mare *recunoștință*. Ne obligă s-o facem morala creștină, căci trebuie să fim la nivelul ființelor superioare create de Domnul, după cum ne-a fost menirea de la început. De vom rămîne însă nerecunoscători, înseamnă că lăsăm loc în suflet pentru reîntoarcerea „stricătorului”, și atunci nu vom mai fi conlucrători cu Dumnezeu la mîntuirea ce ne-o dorim. Iar de vom urma pildelor ce vin de la David, ne-am pomeni în strălucirea virtuții recunoștinței. Că scrie psalmistul: „*Binecuvîntează, suflete al meu, pe Domnul și nu uita toate binefacerea Lui*” (Ps. 102, 2). Apoi, mai departe, ne face să înțelegem că e puțin doar să nu uităm de bunătatea lui Dumnezeu, ci pentru ea se cuvine și multe laude să-l aducem Atotcreatorului: „*Dumnezeul meu ești Tu și Te voi lăuda; Dumnezeul meu ești Tu și Te voi înălța. Te voi lăuda că m-ai auzit și ai fost mie spre mîntuire*” (Ps. 117, 28). Cu cîtă noblețe ar mai lumina sufletul creștinului recunoscător și al aceluia care aduce laude lui Dumnezeu! Mai mult ca atît, și *facerea de bine* ar porni ca un mănunchi de raze de la dînsul, fiindcă el ar fi gata cu toată ființa sa să facă voia Domnului, să facă ceea ce ne-a învățat Mîntuitorul prin pildele Sale de viață pămîntească. Ne încurajează la facerea de bine și cuvintele Sfîntului Ioan Gură de Aur, care atît de mult a fost preocupat de zidirea sufletească a lumii creștine. Iată-le: „*Cînd facem binele, noi îl cinstim pe Dumnezeu*”⁷; iar El ne răsplătește cu iertare de grelele noastre păcate. Aflăm asta de la Sfîntul Ioan Scărarul: „*După cum o singură scînteie, adesea, aprinde o mulțime de materie, astfel și un bine șterge mulțimea de păcate*”⁸. De aceea creștinii sînt îndemnați neîncetat să facă bine celor din jurul său .

Toate acestea se cuvine ca fiecare creștin să le afle și să înceapă a le urma încă din anii tinereții, și apoi să nu le neglijeze toată viața sa. Astfel, bogat în fapte bune, binecuvîntate de Domnul, cu simțul recunoștinței față de bunătatea lui Dumnezeu, smerit cu duhul, omul și-ar trăi viața ca un adevărat creștin. Binecuvîntează-ne, Doamne, la o asemenea viață!

6 ARSENIE BOCA, protosinghel. Cuvinte vii. Părintele Arsenie Boca. Ed. A 2-a, rev. Deva: Charisma, 2006, p. 262..

7 *Dicționarul bunei-cuviințe creștine*: Antologie. Alcătuită și prefătată de Pr. Dr. Gheorghe Paschia; Ediție îngrijită, note și indici de Pr. Al. Stănculescu-Bîrda. Bîrda: Cuget Românesc, 2010, p. 31.

8 Ibidem, p. 32.

